

کلیدهای رفتار با دو قلوها

نویسنده:

کارن کرکف گرومادا

مری سی. هرلبرت

مترجم:

آزیتا قدسی راثی

فهرست مطالب

۵	سخن ناشر .....
۷	مقدمه .....
۱۰	فصل اول: شکل‌گیری دوقلوها .....
۱۴	فصل دوم: کم کم به دو تا فکر کنید .....
۱۸	فصل سوم: همکاری مادر و پزشک .....
۲۳	فصل چهارم: عوامل خطرناک .....
۲۶	فصل پنجم: کاستن از خطرها .....
۳۱	فصل ششم: انتخاب درمانگر کودک .....
۳۳	فصل هفتم: نام‌گذاری دوقلوها .....
۳۶	فصل هشتم: لوازم مراقبت از نوزاد .....
۴۰	فصل نهم: بازگشت به کار .....
۴۴	فصل دهم: بالاخره روز زایمان .....
۴۹	فصل یازدهم: بلافصله بعد از زایمان .....
۵۴	فصل دوازدهم: نوزادان نارس .....
۵۹	فصل سیزدهم: شیر مادر یا شیر خشک .....
۶۴	فصل چهاردهم: تغذیه دوقلوها با شیر مادر .....
۷۰	فصل پانزدهم: تغذیه دوقلوها با شیر خشک .....
۷۵	فصل شانزدهم: تلفیق شیر مادر و شیر خشک .....
۸۰	فصل هفدهم: احساسات مادر .....
۸۳	فصل هجدهم: احساسات پدر .....
۸۶	فصل نوزدهم: یافتن فرصت برای همسر بودن .....

کتابهای دانه

موسسه انتشارات صابرین ۸۷۴۶۹۵۵

کلیدهای رفتار با دوقلوها

متترجم

ویراستار

طرح جلد

تعداد

چاپ اول

لیتوگرافی

چاپ جلد

سیبی

اکسیر

پژمان

چاپ متن و صحافی

شابک:

ISBN:

حقوق ناشر محفوظ است.

قیمت ۴۰ تومان

سخن ناشر

خواننده محترم، کتابی که پیش روی دارد، یک جلد از کلیدهای تربیت کودکان و نوجوانان است.

کتابهای این مجموعه علی‌رغم ارتباط موضوعی، هرکدام از نظر مطلب مستقل هستند. آمادگی برای زایمان، روش‌های مناسب و صحیح شیر دادن، تولد فرزند دوم، نقش پدر در تربیت کودک، پرورش کودک تیزهوش، آموختن به کودکان درباره خدا، سلامت جنسی در کودکان و نوجوانان، پرورش فرزندان امیدوار و موفق، کلیدهای رفتار با نوجوانان و نیز مطالب متنوع و جالب دیگری که به روشها و مشکلات تربیتی کودکان و نوجوانان تا سنین بلوغ می‌پردازد، موضوع کتابهای این مجموعه را تشکیل می‌دهند.

روش نویسندهای این کتابها، آموزش شیوه‌های عملی به والدین است. در نتیجه، هر کتاب از فصلهای متعددی تشکیل شده است که هر فصل به توضیح یک روش کلیدی می‌پردازد. مجموعه کلیدهای تربیت کودکان و نوجوانان، علاوه بر پشتونه علمی و معتبر خود، از زبانی ساده برای توضیح مطالب و انتقال آنها به خواننده استفاده کرده است که برای عموم مادران و پدران جوان قابل استفاده خواهد بود.

مؤسسۀ انتشارات صابرین

فصل بیست و سوم: سازگاری خواهر و برادرها	۹۰
فصل بیست و یکم: حمایت	۹۴
فصل بیست و دوم: تعیین نوع دو قلوها	۹۶
فصل بیست و سوم: آشنا شدن با دو کودک	۱۰۰
فصل بیست و چهارم: فرایند دلستگی به دو قلوها	۱۰۳
فصل بیست و پنجم: تقویت دلستگی به دو کودک	۱۰۸
فصل بیست و ششم: مسائل مربوط به فردیت	۱۱۱
فصل بیست و هفتم: دیگران دو قلوهای شما را چگونه می‌بینند	۱۱۵
فصل بیست و هشتم: دوران تطبیق	۱۱۹
فصل بیست و نهم: نظم بخشیدن به خانه	۱۲۲
فصل سی ام: تمایز زودهنگام	۱۲۶
فصل سی و یکم: کنار آمدن با گریه	۱۳۱
فصل سی و دوم: خواب	۱۳۶
فصل سی و سوم: بیرون رفتن	۱۴۱
فصل سی و چهارم: دوره طفولیت: سه تا شش ماهگی	۱۴۳
فصل سی و پنجم: دوره طفولیت: شش تا نه ماهگی	۱۴۸
فصل سی و ششم: دوره طفولیت: نه تا پانزده ماهگی	۱۵۳
فصل سی و هفتم: ایجاد محیطی امن برای دو قلوها	۱۵۸
فصل سی و هشتم: شروع دوره نوپایی: ۱۵ تا ۳۶ ماهگی	۱۶۴
فصل سی و نهم: انرژی ترکیب شده	۱۶۹
فصل چهلم: تربیت	۱۷۴
فصل چهل و یکم: آموختن استفاده از توالت	۱۷۹
فصل چهل و دوم: کودکستان: سه سال تا پیش دبستانی	۱۸۴
فصل چهل و سوم: مدرسه: با هم یا جدا؟	۱۹۰
فصل چهل و چهارم: سالهای اول دبستان	۱۹۴
فصل چهل و پنجم: موقعیتهای خاص	۱۹۹
پرسش و پاسخ	۲۰۳
واژه نامه	۲۰۹

مقدمه

به دنیا هیجان‌انگیز بزرگ کردن دوقلوها خوش آمدید. ورود دوقلوها جلوه نو و خاصی به پویایی خانواده می‌بخشد. هنگامی که در می‌یابید به جای یک فرزند قرار است صاحب دو فرزند شوید، هر احساسی که به شما دست دهد طبیعی است! تقریباً همه والدینی که در انتظار تولد دوقلوهایشان به سر می‌برند هم دچار احساسات مثبت می‌شوند و هم منفی؛ ممکن است امروز یا این ساعت هیجان‌زده باشید و فردا یا یک ساعت بعد از ترس خشکتان بزند.

امروزه شرایط برای به دنیا آوردن دوقلوها عالی است. احتمال اینکه نوزادان نارس به دنیا نیایند و وزنشان به هنگام تولد قابل قبول باشد، حتی از ۱۰ سال پیش هم بیشتر شده است. در دهه اخیر درصد زنده ماندن نوزادان نارس و کم وزن به شدت افزایش یافته است. در گذشته‌ای (نه چندان دور، در یک سوم موارد تا شروع درد یا تا بعد از زایمان، مشخص نمی‌شد که مادری دوقلو حامله بوده است. اما امروزه با وجود فن آوری سونوگرافی تعداد بسیار بیشتری از حاملگی‌های دوقلوی در همان اوایل بارداری تشخیص داده می‌شوند. این روزها مادران بیشتری از مراقبتهای مناسب دوره بارداری برخوردار می‌شوند و تعداد بیشتری از دوقلوها پیش از موعد مقرر به دنیا نمی‌آیند.

دوقلو داشتن مانند داشتن دو فرزند با اختلاف سنی کم نیست. تجربه شما منحصر به فرد است. دوقلو داشتن شما را از سایر والدین متمايز

می‌کند. مراقبت از دوقلوها از همان ابتدا از مراقبت از یک کودک پیچیده‌تر است. زنانی که دوقلو باردارند، تحت مراقبت بیشتری قرار می‌گیرند. دلبستگی و عشق به دو کودک با دلبستگی به فقط یک کودک تفاوت دارد. در شناختن دوقلوها، علاوه بر شباهتها باید تفاوت‌هایشان را هم تشخیص دهید و پذیرید. این فرایند تمایز شامل ظاهر کودکان، شخصیت‌شان و توانایی‌هایشان می‌شود.

دوقلوها جالبدند. توجه همه را به خود جلب می‌کنند. با به دنیا آوردن دوقلو، خود به خود زبان‌زد همگان می‌شوید. از آشنا و غریبه، همه به خود اجازه می‌دهند نیشدادرترین عبارات را به زبان بیاورند: «وای وای، قوز بالا قوز!» خصوصی‌ترین سوالها را از شما می‌پرسند: «داروهای باروری مصرف می‌کردی؟» عیب‌جویانه‌ترین نصایح بچه‌داری را به شما می‌کنند: «نمی‌تونی از پس این دوتا بر بیایی؟» بیشتر اوقات این همه توجه را با سعهٔ صدر می‌پذیرید، چون حلالکه فرزنداتان دوقلو هستند احساس خاص بودن می‌کنید و همین طور هم هست.

رشد شخصی شما هم وافر است. بزرگسالانی که صاحب فرزندان دوقلو می‌شوند از طبیعت درس انعطاف‌پذیری می‌گیرند. در عین حال که از عناصر غیرضروری زندگی تان چشم می‌پوشید، می‌آموزید که سازمان‌دهی و اولویت‌بندی کنید. دوقلوها به شما صبر، تحمل و همدردی باکسانی را می‌آموزنند که در بند موقعیت‌های غیرعادی افتاده‌اند. هر روز بر چالشهای جدیدی فائق می‌آید و در مدت کوتاهی در می‌باید که می‌توانید تقریباً از عهدۀ هر مشکلی بربایید.

شوخ طبعی در شما شکل می‌گیرد، زیرا به آن نیاز دارید. می‌خندید چون کارها و رفتار دوقلوهایتان خیلی بانمک است. در روزهای پُرتب و تاب شاید تنها چیزی که باعث شود از هم نپاشید همین شوخ طبعی است. معیارهای شما برای بزرگ کردن فرزنداتان با والدین معمولی فرق دارد. دوقلو بودنشان در تصمیم‌هایی که در مورد تک تک تکشان می‌گیرید دخیل

است. مسائل دوقلوها با بزرگ شدن فرزنداتان پایان نمی‌یابد. دوقلو بودنشان تا زنده‌اند یک بخش اساسی و عمیق هویتشان را تشکیل می‌دهد. اما اگر شما، به عنوان والدین دوقلوها، به منابع مناسب دسترسی نداشته باشید، ناچار به دوباره کاری می‌شوید و باید شیوهٔ درست بزرگ کردن دوقلوها را خودتان کشف کنید.

هدف این کتاب حمایت از شما، ارائه توصیه‌های عملی و تشویق شما به گرامی داشتن ویژگیهای یگانهٔ خانواده‌تان و هر یک از دوقلوهایتان است. از زمانی که دوقلوهای خودمان به دنیا آمدند، با هزاران نفر که دوقلو داشتند کار کرده‌ایم. از طریق گروههای پشتیبانی، جلسات گفت و گو و دبل تاک (یک خبرنامهٔ بین‌المللی اطلاع‌رسانی به والدین که از سال ۱۹۸۱ منتشر کردیم) کارمان را پیش برده‌ایم. این کتاب مجموعه‌ای از تجارب شخصی ما و اطلاعاتی است که از این والدین کسب کرده‌ایم. مجموعهٔ این تجارب به ما آموخته که برخی از موقعیت‌ها با به دنیا آمدن دوقلوها تکرار می‌شوند، اما وضعیت هر خانواده منحصر به فرد است.

بزرگ کردن دوقلوها تجربه‌ای است که به ندرت تکرار می‌شود و والد دوقلو بودن همیشه جزئی از شخصیت شما باقی می‌ماند. از هر ۹۰ حاملگی تقریباً یکی دوقلو می‌شود. گروه برگزیده‌ای که شما به آن تعلق دارید می‌تواند از این تجربه یگانهٔ بچه‌داری یعنی مقابلهٔ «نقش طبیعت و تربیت» مستفیض شود و به این مسئله توجه کند که کدام یک تأثیرش بر اینکه در بزرگی چگونه فردی می‌شویم بیشتر است: ساختار ژنتیکی ما یا عوامل محیطی؟ از این فرصت لذت ببرید!

مری سی. هرلبرت، کارن کرف گرمادا

کوریون است.

در حدود ۷۵٪ دوقلوهای همسان، بعد از آنکه تخم تک در رحم لانه گزید، نویت به جدایی بزرگ می‌رسد. به همین دلیل است که بیشتر دوقلوهای همسان یک جفت و یک پرده کوریون کیسه آب دارند ولی هر یک در کیسه در پرده آمنیون جداگانه‌ای هستند. فقط در یک تا دو درصد دوقلوهای همسان علاوه بر پرده کوریون، پرده آمنیون هم مشترک است. اسم دیگر دوقلوهای همسان دوقلوهای تک تخمی است. از آنجا که دوقلوهای تک تخمی از همان تخمک اولیه بارور شده به وجود آمده‌اند، صدرصد ماده ژنتیکی آنها مشابه هم است. به همین دلیل است که همواره جنسیت و قیافه دوقلوهای همسان یکی است و اخلاقشان هم شبیه یکدیگر است. معمولاً قبل از آنکه هر یک این از دوقلوها را خوب بشناسید، تمیز دادنشان از یکدیگر دشوار است.

دوقلوهای همزاد، دوقلوهای همزاد زمانی به وجود می‌آیند که دو اسپرم مختلف دو تخمک مجزا را که هنگام تخمک‌گذاری آزاد شده‌اند، در لوله (های) رحم بارور کنند. این دو تخم متفاوت جداگانه به جداره رحم می‌رسند و در آن جاگیر می‌شوند. این دوقلوها، هر کدام جفت، پرده آمنیون و کوریون منحصر به خود را دارند. گاهی دو تخم کنار هم قرار می‌گیرند و جفت‌هایشان در هم فرو می‌روند، به نحوی که ممکن است به نظر برسد یک جفت مشترک دارند، اما در واقع دو جفت وجود دارد. نام دیگر دوقلوهای همزاد، دوقلوهای دو تخمی است. دوقلوهای دو تخمی در اصل خواهر و برادرهای تمام عیاری هستند که تصادفاً در یک زمان در رحم قرار گرفته‌اند و با هم متولد می‌شوند. در این دوقلوها حدود ۵۰٪ ماده ژنتیکی مشترک است. خواهر و برادرهای دیگر هم حدوداً در همین تعداد ژن با هم شریک‌اند. جنسیت دوقلوهای همزاد ممکن است یکی باشد یا فرق کند و قیافه‌هایشان به اندازه هر خواهر و برادر دیگری ممکن است مشابه یا متفاوت باشد.

شکل‌گیری دوقلوها

تشخیص قطعی است. در بدن شما دو چه در حال رشدند. چه طور این اتفاق افتاد؟ چه چیزی باعث حاملگی دوقلو می‌شود؟ چه شد که این بخت نصیب شما شد؟ این فصل به بررسی چگونگی شکل‌گیری دوقلوها می‌پردازد و اینکه بیشتر احتمال دارد چه کسانی صاحب دوقلو شوند.

لقاح

دوقلوهای همسان. علم نمی‌داند چرا دوقلوهای همسان شکل می‌گیرند، ولی می‌داند که این امر چگونه رخ می‌دهد. دوقلوهای همسان زندگی را مثل یک کودک یک قلو آغاز می‌کنند. یک سلول از اسپرم، تخمک (اول) را بارور می‌کند. باروری به تشکیل یک تک سلولی جدید منجر می‌شود که تخم نام دارد و این سلول به سرعت تقسیم می‌شود: اول به دو سلول، بعد به چهار سلول، به هشت سلول، به شانزده سلول و به همین ترتیب تقسیم سلولی ادامه می‌یابد. در مرحله‌ای از تقسیم اولیه سلولی، نیمی از سلولهای تخم کاملاً از نیمه دیگر جدا می‌شوند. حالا به جای یک تخم دو تا داریم.

در حدود ۲۵٪ دوقلوهای همسان، تخم تک، در حالی که هنوز در لوله رحم است، تفکیک می‌شود. سپس این دو تخم دوقلوی همسان جداگانه در جداره رحم لانه گزینی می‌کنند. به همین دلیل هر یک از آنها جفت و کیسه آب مجزا دارند و این کیسه آب متشکل از لایه آمنیون و لایه

چه کسانی دوقلو دارند؟

زنان از هر قوم و فرهنگی که باشند، تقریباً به یک اندازه احتمال دارد که دوقلوی تک تخمی حامله شوند. به نظر می‌رسد که نه وراثت و نه هیچ عامل دیگری در این امر مؤثر نباشد. با این حال گزارش شده که بعضی از خانواده‌های گسترشده چندین دوقلوی همسان دارند که بعید است این پدیده فقط معلول تصادف باشد.

عوامل زیادی بر میزان شکل‌گیری دوقلوهای دوتخمی مؤثرند. همه این عوامل به آزادسازی بیش از یک تخمک رسیده در هنگام تخمک‌گذاری مربوط می‌شوند. احتمال اینکه دو تخمک تولید کنید و دوقلوی دوتخمی باردار شوید، در صورتی افزایش می‌یابد که ۱) خانواده مادری شما سابقه دوقلوزایی همزاد داشته باشد؛ ۲) قبلًا دوقلوی دوتخمی به دنیا آورده باشید؛^۳ بعد از ۳۵ سالگی باردار شوید؛^۴ قبلًا چندین بار حامله شده باشید؛^۵ در سه ماه اول ازدواج حامله شوید؛ و/یا بعد از قطع مصرف قرصهای ضدبارداری در اولین سیکل قاعدگی خود به خودی تان حامله شوید. زنان سیاپوست بیشتر از سفیدپستان و سفید پستان بیشتر از آسیابی‌ها صاحب دوقلوی دوتخمی می‌شوند.

میزان دوقلوزایی دوتخمی در زنانی که عوامل القای تخمک‌گذاری یا به اصطلاح داروهای باروری مصرف می‌کنند به میزان قابل توجهی بیشتر است. این داروها کمک می‌کنند که در هر سیکل قاعدگی بیش از یک تخمک رسیده شود. ممکن است باروری فقط با مصرف یکی از این داروها افزایش یابد یا دارو با یکی از روش‌های جراحی نظیر بارورسازی در لوله آزمایش (آی‌وی‌اف)، انتقال درون رحمی گامت (گیفت) یا انتقال جنین (ئی‌تی) توأم شود. به علاوه ممکن است بعد از اینکه مادر داروی باروری مصرف کرد و یک تک تخم لقاح یافت، این تخم تفکیک شود و دوقلوهای همسان به وجود آورد.

با اینکه میزان دوقلوزایی تک تخمی حدود یک در ۲۵۰ زایمان زنده‌زا

باقي مانده، میزان دوقلوزایی دوتخمی در ۱۰ الی ۲۰ سال اخیر کمی افزایش یافته است. بیست سال پیش ۱/۴٪ زنده‌زادان در امریکا دوقلو بودند اما اینک ۲/۴٪ دوقلو هستند. این جهش یک درصدی نشان دهنده افزایش تولد دوقلوهای همزاد است. گمان می‌رود که این امر با افزایش زنانی که بعد از سی سالگی باردار می‌شوند و نیز با پیشرفت درمان ناباروری مرتبط باشد.

تعیین نوع دوقلوها

بسیاری از والدین مطمئن نیستند که دوقلوهایشان همسانند یا همزاد، به همین دلیل آمارها کاملاً دقیق نیستند. (برای کسب اطلاعات بیشتر در مورد تعیین نوع دوقلوها، فصل ۲۲ را مطالعه کنید.)